

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Н. Л. Малиновська

**«СОЦІАЛЬНА ТА ДЕМОГРАФІЧНА СТАТИСТИКА»
для спеціальності 231 «Соціальна робота»**

Методичні вказівки

Випуск 376

Миколаїв – 2021

Рекомендовано до друку вченою радою Чорноморського національного університету імені Петра Могили (протокол № 5 від 10 червня 2021 року).

Рецензенти:

Шуляр В. І., доктор педагогічних наук, доцент, заслужений учитель України, директор Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Литвинчук С. Б., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики професійного навчання Миколаївського національного аграрного університету.

М 19

Малиновська Н. Л. «Соціальна та демографічна статистика» для студентів спеціальності 231 «Соціальна робота»: методичні вказівки / Н. Л. Малиновська. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 48 с. (Методична серія; вип. 376).

Методичні вказівки підготовлено відповідно до освітньо-професійної програми галузі знань 23 «Соціальна робота», що орієнтована на формування загальних й спеціальних компетентностей студентів та програмних результатів навчання, передбачених Стандартом вищої освіти України (першого (бакалаврського) рівня) спеціальності 231 «Соціальна робота», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 557.

Методичні вказівки містять матеріал, що розкриває специфіку дисципліни, методологічні засади статистичного дослідження соціальних та демографічних явищ і процесів, пояснює особливості опрацювання теоретичного курсу, необхідність використання нормативно-законодавчих, наукових та статистичних джерел інформації, поради у виконанні індивідуальних і самостійних завдань, підготовку до практичних завдань. Виклад матеріалу забезпечує тісні міжпредметні зв'язки з дисциплінами освітньо-професійної програми «Соціальна робота».

Підготовлено на допомогу студентам першого (бакалаврського) рівня навчання спеціальності 231 «Соціальна робота» щодо оволодіння теоретичними знаннями та придбанням практичних навичок, а також підвищення кваліфікації соціальним працівникам-практикам.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Опис навчальної дисципліни	6
Мета, завдання та результати вивчення навчальної дисципліни.....	7
Програма навчальної дисципліни	13
Зміст навчальної дисципліни	14
Самостійна робота студентів	20
Забезпечення освітнього процесу.....	26
Академічна доброчесність	27
Підсумковий контроль	28
Система оцінювання роботи студентів.....	32
Рекомендовані джерела інформації.....	35
Додатки.....	38

ВСТУП

Серед важливих проблем, що постають перед людством у сучасному світі, особливе місце займають проблеми розвитку населення та соціальної сфери.

Вивчення проблем зміни чисельності, структури населення, ролі цих змін у соціально-економічному розвитку країни, а також дослідженням їхніх причин і наслідків (демографічна статистика) є надзвичайно важливим для розуміння законів, за якими живе та розвивається суспільство, а також для передбачення та планування майбутнього (соціальна статистика).

Розробка і реалізація державних соціальних програм потребують наявності та аналізу своєчасної та об'єктивної інформації щодо стану й розвитку соціальної сфери. Головна роль у забезпеченні урядових структур такою інформацією належить державним органам статистики та науковим організаціям, що займаються розробкою та вдосконаленням методології соціальної статистики, практичної апробації та впровадження у практику статистичних спостережень.

Програму вивчення навчальної дисципліни «**Соціальна та демографічна статистика**» складено відповідно до освітньо-професійної програми галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 231 «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня підготовки.

Об'єктом навчальної дисципліни «Соціальна та демографічна статистика» є суспільство в цілому у різноманітності його проявів і форм.

Предметом вивчення дисципліни «Соціальна та демографічна статистика» виступає кількісна сторона соціальних процесів та явищ у нерозривному зв'язку з їхньою якісною визначеністю, система показників, що характеризують соціальні та демографічні процеси, показники прогнозування індикаторів рівня життя населення, тенденції та закономірності розвитку соціальної сфери.

Курс «Соціальна та демографічна статистика» покликаний поглибити та систематизувати знання студентів з питань розвитку населення та соціальної сфери. Дисципліна має міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами «Соціальна робота в різних сферах життєдіяльності», «Соціальна робота в громаді», «Математико-статистичні методи обробки даних», «Основи законодавства в соціальній сфері», «Комп'ютерна обробка результатів соціальних досліджень» та є підґрунтям для реалізації практичних навичок під час проходження практики.

*«Соціальна та демографічна статистика»
для спеціальності 231 «Соціальна робота»*

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

- 1. Соціальна статистика.**
- 2. Демографічна статистика.**

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Найменування дисципліни	Соціальна та демографічна статистика
Галузь знань	23 «Соціальна робота»
Спеціальність	231 «Соціальна робота»
Спеціалізація (якщо є)	
Освітня програма	Соціальна робота
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	Нормативна
Курс навчання	2
Навчальний рік	2020–2021 н. р.
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма
	3
Загальна кількість кредитів ЄКТС / годин	4 кредити / 120 годин
Структура курсу:	Денна форма
	Всього – 120 годин
– лекції	15
– семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові)	30
– годин самостійної роботи студентів	75
Відсоток аудиторного навантаження	38 %
Мова викладання	українська
Форма проміжного контролю (якщо є)	
Форма підсумкового контролю	екзамен

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: набуття необхідної сукупності теоретичних знань та практичних навичок для вирішення конкретних завдань з проведення статистичного аналізу соціальних процесів у суспільстві, використання статистичних методів дослідження способу та якості життя суспільства в цілому та різних сфер життєдіяльності.

Завдання:

- оволодіти теоретичними засадами соціальної і демографічної статистики для аналізу тенденцій розвитку суспільних явищ;
- оволодіти можливостями статистичних методів спостереження, зведення, групування, узагальнення тощо статистичних даних;
- здобути навички обробки статистичної інформації та формулювання обґрунтованих висновків;
- здобути навички застосування методів демографічного прогнозування;
- сформувати систему знань про відтворення населення та його основні закономірності й тенденції, що складаються у соціальній сфері життя суспільства;
- вивчати масові соціальні явища і процеси;
- опанувати методами їх кількісної оцінки й аналізу;
- встановлювати й вимірювати взаємозв'язки соціальних і демографічних процесів.

Розроблена програма навчальної дисципліни «Соціальна та демографічна статистика» відповідає освітньо-професійній програмі галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 231 Соціальна робота» та орієнтована на формування компетентностей студентів.

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теоретико-методологічних та практичних засад представництва, лобювання та соціального інспектування.

Загальні та фахові компетентності спеціальності:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу при створенні, обробці та використанні документів соціально-демографічного спрямування у процесі виконання службових повноважень.
	ЗК 4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях при роботі з професійною документацією, що містить соціально-демографічні відомості, для аналізу тенденцій розвитку суспільних явищ.
	ЗК 5	Здатність планувати та управляти часом при роботі з документами різного виду та призначення, базами даних, що містять соціально-демографічні дані та відомості.
	ЗК 6	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності що стосується встановлення та вимірювання взаємозв'язків соціальних і демографічних процесів.
	ЗК 7	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово під час обробки статистичної інформації та формулювання обґрунтованих висновків у практичній соціальній роботі.
	ЗК 8	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій під час роботи з соціально-демографічними даними, базами даних, що містять статистичну інформацію.
	ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати можливостями статистичних методів спостереження, зведення, групування, узагальнення тощо статистичних даних у соціальній роботі.
	ЗК 10	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу даних з різних джерел інформації про соціальне життя суспільства, джерел інформації та систем показників статистики рівня життя населення, статистики доходів і витрат населення, статистики соціального захисту населення, статистики споживання населенням матеріальних благ і послуг, статистики охорони здоров'я та медичного обслуговування населення, статистики освіти, статистики культури, мистецтва та відпочинку, статистики безпеки та дотримання прав людини, статистики навколишнього середовища, статистики громадської думки.
	ЗК 11	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми при вивченні масових соціальних явищ і процесів, опановувати методами їх кількісної оцінки і аналізу.
	ЗК 15	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо щодо використання соціально-демографічної інформації та прогнозування соціальних явищ та процесів у практичній соціальній роботі.

**«Соціальна та демографічна статистика»
для спеціальності 231 «Соціальна робота»**

Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1	Знання і розуміння сутності, значення і системи показників статистики рівня життя населення, статистики доходів і витрат населення, статистики соціального захисту населення, статистики споживання населенням матеріальних благ і послуг, статистики охорони здоров'я та медичного обслуговування населення, статистики освіти, статистики культури, мистецтва та відпочинку, статистики безпеки та дотримання прав людини, статистики навколишнього середовища, статистики громадської думки.
	ФК 2	Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів на підставі демографічного прогнозування та різних методів соціальної статистики.
	ФК 3	Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
	ФК 5	Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах на основі аналізу соціально-демографічної інформації.
	ФК 6	Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб, у тому числі значення статистичних методів обробки інформації.
	ФК 12	Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту населення на підставі соціально-демографічної інформації, результатів досліджень щодо стану і розвитку соціальної сфери.
	ФК 13	Здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм на підставі методів соціальної та демографічної статистики.
	ФК 14	Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу з урахуванням соціально-демографічної інформації та даних.
	ФК 16	Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.
	ФК 17	Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності щодо надання соціальної допомоги особам і групам на основі представлення обґрунтованої статистичної та іншої документації, налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.
ФК 19	Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи, як в ретроспекції, так і на перспективу.	
ФК 20	Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.	

Передумови вивчення дисципліни: зміст та структуру дисципліни «Соціальна та демографічна статистика» побудовано відповідно до структурно-логічної схеми підготовки бакалавра соціальної роботи з урахуванням змісту попередніх навчальних дисциплін.

Очікувані результати

Вивчення курсу передбачає формування у студентів **знань** про:

- предмет, об'єкт та інструментарій навчальної дисципліни «Соціальна та демографічна статистика»;
- систему показників, що характеризують демографічні та соціальні процеси, тенденції та закономірності їх розвитку;
- сутність основних категорій та понять, основні джерела соціально-демографічної інформації та особливості даних, які вони містять;
- основні погляди вчених різних епох на взаємозв'язок демографічних і соціально-економічних процесів;
- особливості змін у світовій демографічній ситуації в останньому сторіччі, найважливіші тенденції у змінах структури населення, тривалості життя, розселення населення;
- сутність міграційних рухів населення та їх класифікацію;
- особливості розрахунків різних типів статистичних показників, які вимірюють сучасні соціальні явища та процеси;
- сутність демографічних показників, методів аналізу конкретних демографічних явищ і процесів;
- закономірності перебігу основних соціальних і демографічних процесів й параметри соціально-демографічного складу населення та чинники, що на них впливають;
- закономірності масових соціальних явищ та тенденції основних соціальних процесів і чинників, що на них впливають;
- систему статистичних показників складу населення, рівня, якості й способу його життя тощо.

На основі цих знань у студентів будуть сформовані **уміння**:

- розробляти програмно-методологічні та організаційні питання статистичних обстежень домогосподарств;
- здійснювати статистичні спостереження за соціальними і демографічними явищами та процесами;
- володіти сучасними інформаційними технологіями збору, обробки, аналізу та поширення даних соціальної і демографічної статистики;
- організовувати та проводити вибіркові обстеження домогосподарств, одноразові статистичні спостереження, опитування, моніторинг;
- обробляти статистичну інформацію на підставі математичного інструментарію;

**«Соціальна та демографічна статистика»
для спеціальності 231 «Соціальна робота»**

- застосовувати навички соціально-демографічного прогнозування;
- аналізувати тенденції соціальних і демографічних процесів та їх взаємозв'язки з соціальною роботою у різних сферах життєдіяльності;
- розраховувати показники, що характеризують масові соціальні явища, оцінювати їх стан та динаміку;
- використовувати набуті знання при вивченні інших дисциплін навчального плану, що безпосередньо пов'язані з соціальною роботою в різних сферах життєдіяльності;
- робити обґрунтовані висновки щодо стану демографічних та соціальних явищ і процесів, оцінювати їх фактори та наслідки, а також перспективи;
- пропонувати ефективні технології представництва, лобювання та інспектування в соціальній сфері для вирішення практичних задач;
- інтегрувати теоретичні знання щодо методологічних засад соціальної та демографічної статистики в практичний досвід.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1	Здійснювати пошук, аналіз і синтез соціально-демографічної інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
ПРН 2	Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.
ПРН 3	Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
ПРН 4	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.
ПРН 5	Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки, у тому числі на підставі соціально-демографічних даних.
ПРН 6	Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях, спираючись на соціально-демографічні дані.
ПРН 12	Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.
ПРН 16	Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.
ПРН 23	Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

Контроль за засвоєнням матеріалу. Контроль знань студентів здійснюється у формі поточного та підсумкового етапів. Поточний контроль здійснюється під час вивчення тем, проведення семінарських занять. Підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у формі екзамену, який має на меті перевірку знань студентів з теорії і виявлення навичок застосування отриманих знань під час вирішення практичних завдань, а також навичок самостійної роботи з навчальною і науковою літературою.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання:

№	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Соціальна статистика				
1	Тема 1. Методологічні засади соціальної статистики	2	4	9
2	Тема 2. Суспільство як об'єкт соціальної статистики. Статистика рівня життя населення	2	4	9
3	Тема 3. Статистика доходів і витрат населення. Статистика соціального захисту населення. Статистика споживання населенням матеріальних благ і послуг	2	4	9
4	Тема 4. Статистика охорони здоров'я та медичного обслуговування населення. Статистика освіти. Статистика культури, мистецтва та відпочинку	2	4	9
Змістовий модуль 2. Демографічна статистика				
5	Тема 5. Методологічні засади демографічної статистики. Статистичне спостереження населення. Чисельність і структура населення. Метод демографічних коефіцієнтів	2	4	9
6	Тема 6. Шлюбність та розлучуваність. Народжуваність і плідність. Статистичне вивчення смертності. Режим відтворення населення	2	4	10
7	Тема 7. Демографічні таблиці. Демографічна сітка. Методи побудови таблиць. Демографічні моделі.	2	4	10
8	Тема 8. Демографічне прогнозування	1	2	10
Всього за курсом		15	30	75

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма План лекцій

№ лекції Кількість годин	Тема лекції	Ключові питання, які розглядаються
Лекція 1 2	Методологічні засади соціальної статистики	Предмет, об'єкти і завдання соціальної статистики. Система показників соціальної статистики. Джерела інформації про соціальне життя суспільства. Види та вимірювання соціальних явищ. Статистична оцінка структурних розрізень у соціальних явищах. Виявлення та оцінка взаємозв'язку між соціальними явищами. Використання вибіркового спостереження у соціальних дослідженнях.
Лекція 2 2	Суспільство як об'єкт соціальної статистики. Статистика рівня життя населення	Суспільство як соціальна система. Соціальна структура суспільства. Використання методу статистичних групувань для дослідження соціальної структури суспільства. Сім'я і домогосподарство як елементи соціальної структури. Поняття і види соціальної мобільності. Поняття категорії «Рівень життя населення» і завдання статистичного вивчення. Обстеження умов життя домогосподарств як основна інформаційна база для вивчення рівня життя населення. Соціальні стандарти та гарантії. Система статистичних показників рівня життя населення. Статистична оцінка бідності. Інтегральні показники рівня життя населення.
Лекція 3 2	Статистика доходів і витрат населення. Статистика соціального захисту населення. Статистика споживання населенням матеріальних благ і послуг	Види і склад доходів населення. Витрати домашніх господарств, їх склад і структура. Показники доходів населення, аналіз їх динаміки. Статистичний аналіз диференціації населення за рівнем доходів. Поняття та завдання соціального захисту населення. Види соціального забезпечення і соціальної допомоги. Показники статистики пенсійного забезпечення населення. Показники статистики соціальної допомоги. Статистичне оцінювання стану та ефективності соціального захисту населення. Поняття потреб і споживчих комплексів. Споживання населення на макрорівні. Нормативи споживання і споживчі бюджети. Показники споживання матеріальних благ. Види послуг і показники їх споживання. Аналіз динаміки рівня споживання матеріальних благ і послуг. Статистичний аналіз впливу факторів на динаміку споживання.

**«Соціальна та демографічна статистика»
для спеціальності 231 «Соціальна робота»**

Лекція 4	2	Статистика охорони здоров'я та медичного обслуговування населення. Статистика освіти. Статистика культури, мистецтва та відпочинку	<p>Поняття, склад та завдання статистики охорони здоров'я та медичного обслуговування. Особливості статистичного вивчення ресурсної бази охорони здоров'я. Показники статистики здоров'я населення. Показники стану медичного обслуговування населення.</p> <p>Поняття освіти та класифікація рівнів освіти. Рівень освіти та грамотності населення. Система показників статистики освіти.</p> <p>Поняття, соціально-економічне значення та завдання статистики культури і мистецтва. Система показників закладів культури і мистецтва. Статистика засобів масової інформації. Статистика закладів спорту та відпочинку.</p>
Лекція 5	2	Методологічні засади демографічної статистики. Статистичне спостереження населення. Чисельність і структура населення. Метод демографічних коефіцієнтів	<p>Демографія як наука. Об'єкт і предмет демографії. Методологія демографії. Зв'язок демографії з іншими науками.</p> <p>Цілі та завдання статистичного спостереження населення. Переписи населення. Основні принципи проведення переписів населення. Історія переписів населення. Поточний облік населення.</p> <p>Абсолютна чисельність населення. Структура населення. Статева структура населення. Вікова структура населення. Старіння населення.</p> <p>Графічний метод аналізу структури населення. Методи побудови статевовікових пірамід. Методи аналізу статевовікових пірамід. Поняття демографічних коефіцієнтів. Середнє населення. Коефіцієнти та ймовірності. Стандартизація демографічних коефіцієнтів.</p>
Лекція 6	2	Шлюбність та розлучуваність. Народжуваність і плідність. Статистичне вивчення смертності. Режим відтворення населення	<p>Шлюбність як демографічна категорія. Шлюбна та сімейна структура населення. Коефіцієнти шлюбності. Показники розлучуваності. Фактори розлучуваності. Демографічне поняття народжуваності. Показники народжуваності. Індексний аналіз народжуваності. Фактори народжуваності.</p> <p>Демографічне поняття смертності. Показники рівня смертності. Індексний аналіз смертності. Надсмертність і її вимірювання. Смертність за причинами.</p> <p>Поняття режиму відтворення населення. Емпіричні показники відтворення населення. Теоретичні показники відтворення населення.</p>

Лекція 7	2	Демографічні таблиці. Демографічна сітка. Методи побудови таблиць. Демографічні моделі	Демографічний стан і демографічні таблиці. Система показників демографічних таблиць смертності. Система показників таблиць смертності. Демографічна сітка. Методи побудови таблиць смертності. Метод Граунта. Прямий метод (метод Лапласа). Метод Бьока. Демографічний метод. Необхідність побудови демографічних моделей. Стаціонарне населення. Стабільне населення.
Лекція 8	1	Демографічне прогнозування	Цілі та завдання демографічного прогнозування. Історія демографічних прогнозів. Класифікація демографічних прогнозів. Методи демографічного прогнозування. Математичні методи. Метод компонент, або метод пересування вікових груп. Діяльність Інституту демографії та соціальних досліджень імені В. М. Птухи НАН України. Зв'язок соціально-демографічних досліджень з практичною соціальною роботою.

**План практичних
(семінарських, лабораторних, півгрупових) занять**

№ семінару	Кількість годин	Тема семінару	Ключові питання, які розглядаються
1	2	Методологічні засади соціальної статистики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет, об'єкти і завдання соціальної статистики. 2. Система показників соціальної статистики. 3. Джерела інформації про соціальне життя суспільства.
2	2	Методологічні засади соціальної статистики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види та вимірювання соціальних явищ. 2. Статистична оцінка структурних розрізень у соціальних явищах. 3. Виявлення та оцінка взаємозв'язку між соціальними явищами. 4. Використання вибіркового спостереження у соціальних дослідженнях.

**«Соціальна та демографічна статистика»
для спеціальності 231 «Соціальна робота»**

3	2	Суспільство як об'єкт соціальної статистики. Статистика рівня життя населення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Суспільство як соціальна система. Соціальна структура суспільства. 2. Використання методу статистичних групувань для дослідження соціальної структури суспільства. 3. Сім'я і домогосподарство як елементи соціальної структури. 4. Поняття і види соціальної мобільності. 5. Поняття категорії «Рівень життя населення» і завдання статистичного вивчення.
4	2	Суспільство як об'єкт соціальної статистики. Статистика рівня життя населення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обстеження умов життя домогосподарств як основна інформаційна база для вивчення рівня життя населення. 2. Соціальні стандарти та гарантії. Система статистичних показників рівня життя населення. 3. Статистична оцінка бідності. 4. Інтегральні показники рівня життя населення.
5	2	Статистика доходів і витрат населення. Статистика соціального захисту населення. Статистика споживання населенням матеріальних благ і послуг	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види і склад доходів населення. 2. Витрати домашніх господарств, їх склад і структура. 3. Показники доходів населення, аналіз їх динаміки. 4. Статистичний аналіз диференціації населення за рівнем доходів. 5. Поняття та завдання соціального захисту населення. 6. Види соціального забезпечення і соціальної допомоги.
6	2	Статистика доходів і витрат населення. Статистика соціального захисту населення. Статистика споживання населенням матеріальних благ і послуг	<ol style="list-style-type: none"> 1. Показники статистики пенсійного забезпечення населення. 2. Показники статистики соціальної допомоги. 3. Статистичне оцінювання стану та ефективності соціального захисту населення. 4. Поняття потреб і споживчих комплексів. Споживання населення на макрорівні. Нормативи споживання і споживчі бюджети. 5. Показники споживання матеріальних благ. Види послуг і показники їх споживання. Аналіз динаміки рівня споживання матеріальних благ і послуг. 6. Статистичний аналіз впливу факторів на динаміку споживання.

7	2	Статистика охорони здоров'я та медичного обслуговування населення. Статистика освіти. Статистика культури, мистецтва та відпочинку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, склад та завдання статистики охорони здоров'я та медичного обслуговування. 2. Особливості статистичного вивчення ресурсної бази охорони здоров'я. 3. Показники статистики здоров'я населення. 4. Показники стану медичного обслуговування населення. 5. Поняття освіти та класифікація рівнів освіти. 6. Рівень освіти та грамотності населення. 7. Система показників статистики освіти.
8	2	Статистика охорони здоров'я та медичного обслуговування населення. Статистика освіти. Статистика культури, мистецтва та відпочинку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, соціально-економічне значення та завдання статистики культури і мистецтва. 2. Система показників закладів культури і мистецтва. 3. Статистика засобів масової інформації. 4. Статистика закладів спорту та відпочинку.
9	2	Методологічні засади демографічної статистики. Статистичне спостереження населення. Чисельність і структура населення. Метод демографічних коефіцієнтів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Демографія як наука. Об'єкт і предмет демографії. 2. Методологія демографії. 3. Зв'язок демографії з іншими науками. 4. Цілі та завдання статистичного спостереження населення. 5. Переписи населення. Основні принципи проведення переписів населення. Історія переписів населення. 6. Поточний облік населення. 7. Абсолютна чисельність населення. 8. Структура населення. Статеві структура населення. Вікова структура населення. Старіння населення.
10	2	Методологічні засади демографічної статистики. Статистичне спостереження населення. Чисельність і структура населення. Метод демографічних коефіцієнтів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Графічний метод аналізу структури населення. 2. Методи побудови статево-вікових пірамід. 3. Методи аналізу статево-вікових пірамід. 4. Поняття демографічних коефіцієнтів. Середнє населення. 5. Коефіцієнти та ймовірності. 6. Стандартизація демографічних коефіцієнтів.
11	2	Шлюбність та розлучуваність. Народжуваність і плідність. Статистичне вивчення смертності. Режим відтворення населення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шлюбність як демографічна категорія. 2. Шлюбна та сімейна структура населення. Коефіцієнти шлюбності. 3. Показники розлучуваності. 4. Фактори розлучуваності

**«Соціальна та демографічна статистика»
для спеціальності 231 «Соціальна робота»**

12	2	Шлюбність та розлучуваність. Народжуваність і плідність. Статистичне вивчення смертності. Режим відтворення населення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Демографічне поняття народжуваності. 2. Показники народжуваності. 3. Індексний аналіз народжуваності. Фактори народжуваності. 4. Демографічне поняття смертності. Показники рівня смертності. Індексний аналіз смертності. Надсмертність і її вимірювання. Смертність за причинами. 5. Поняття режиму відтворення населення. 6. Емпіричні показники відтворення населення. Теоретичні показники відтворення населення.
13	2	Демографічні таблиці. Демографічна сітка. Методи побудови таблиць. Демографічні моделі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Демографічний стан і демографічні таблиці. 2. Система показників демографічних таблиць смертності. 3. Система показників таблиць смертності. 4. Демографічна сітка. 5. Методи побудови таблиць смертності. Метод Граунта. Прямий метод (метод Лапласа). Метод Бьока. Демографічний метод. 6. Необхідність побудови демографічних моделей. 7. Стаціонарне населення. 8. Стабільне населення.
14	2	Демографічне прогнозування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Цілі та завдання демографічного прогнозування. 2. Історія демографічних прогнозів. 3. Класифікація демографічних прогнозів. 4. Методи демографічного прогнозування. 5. Математичні методи. 6. Метод компонент, або метод пересування вікових груп.
15	2	Демографічне прогнозування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Діяльність Інституту демографії та соціальних досліджень імені В. М. Птухи НАН України. 2. Зв'язок соціально-демографічних досліджень з практичною соціальною роботою.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Метою самостійної роботи є розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів, формування практичних навичок, що свідчить про засвоєння теоретичного матеріалу.

Форми самостійної роботи з навчальної дисципліни передбачають: опрацювання теоретичного лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання; підготовка до семінарських; виконання індивідуальних завдань (підготовка повідомлень та виступів за визначеною тематикою; підготовка творчо-пошукової роботи у вигляді презентації; інформаційно-аналітична робота за науковими матеріалами тощо).

Завдання для самостійної роботи

ТЕСТИ

Тема: СТАТИСТИЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

1. Баланс населення будується на підставі:

№	Позначка	Допишіть
1	НП	населення _____
2	НН	населення _____
3	ТП	тимчасово _____
4	ТВ	відсутнє _____

2. Чисельність постійного населення визначається за формулою:

1. $НП = НН - ТП + ТВ$;
2. $НН = НП + ТП - ТВ$.

3. Чисельність наявного населення визначається за формулою:

1. Напишіть: _____.

4. Напишіть формули для визначення:

1. Тимчасово присутнього населення _____.
2. Тимчасово відсутнього населення _____.

5. Об'єктом спостереження є:

1. Постійне та наявне населення певної території.
2. Тимчасове населення певної території.
3. Особа та родина певної території.
4. Домогосподарство певної території.

**«Соціальна та демографічна статистика»
для спеціальності 231 «Соціальна робота»**

---

6. Одиницею спостереження є:

1. Громада.
2. Особа та родина чи домогосподарство.
3. Окрема група людей.

7. Чисельність населення на будь-який момент розраховують за допомогою такого рівняння (проставте математичні дії (знаки):

$$S1 \_ S0 \_ N \_ M \_ P \_ V$$

8. Розкрийте позначки (спираючись на рівняння з питання № 7):

№	Позначка	Означає...
1	S0	чисельність населення на _____ періоду;
2	S1	чисельність населення на _____ ;
3	N	число _____ за період;
4	M	число _____ за період;
5	P	_____ приток за період;
6	V	_____ відтік за період;
7	(N – M)	_____ ;
8	(P – V)	_____ .

9. Різниця між чисельністю населення на дві дати ($\Delta St-0 = St - S0$) називається:

1. Абсолютним приростом або скороченням.
2. Номінальним приростом або скороченням.
3. Загальним приростом або скороченням.

10. Напишіть формули росту та приросту населення (або за певних умов – коефіцієнти скорочення):

1. Формула росту: _____.
2. Формула приросту: _____ або: _____.

11. Середньорічний коефіцієнт приросту населення розраховується за формулою середньої _____.

Напишіть її: _____.

12. Напишіть формулу розрахунку коефіцієнта здоров'я нації:

1. _____.

13. Розрахуйте коефіцієнт здоров'я нації на прикладі 3–4 країн:

_____.

14. За цими формулами на базі розподілу населення за віком розраховують коефіцієнти _____.

$$Кн.д. = S0-15 / S16-59$$

$$Кн.ст. = S60 + / S16-59.$$

Цей коефіцієнт характеризує кількісне _____.

15. Розрахуйте середній та медіанний вік населення України станом на 01.01.2021 р. (Для даних скористайтесь Інтернет-ресурсами; для розрахунків скористайтесь відповідними формулами).

	Середній вік	Медіанний вік
Обидві статі		
Чоловіки		
Жінки		

**ЗАВДАННЯ:
Завдання № 1**

Таблиця № 1

Період	1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт народжуваності (0/00)	39,5	38,3	35,4	30,1	20,4	11,5	8,1
Коефіцієнт смертності (0/00)	31,1	29,4	26,2	17,6	14,5	13,3	14,7

За даними таблиці № 1:

1. Визначити вид демографічного переходу.
2. Розрахувати коефіцієнти природного приросту.
3. Побудувати графік.
4. Написати висновки.

Завдання № 2

Таблиця № 2

Вік (роки)	Кількість населення (тис. осіб)	
	чоловіки	жінки
0–14	135,2	133,0
15–29	126,0	125,7
30–49	136,5	149,7
60–69	118,3	177,0
70–89	29,4	69,7
90 і старші	3,1	10,0

За даними таблиці № 2 визначити:

1. Питому вагу чоловіків і жінок для всього населення області.
2. Для кожної вікової групи розрахувати показник співвідношення між статями.

**«Соціальна та демографічна статистика»
для спеціальності 231 «Соціальна робота»**

---

3. Питому вагу дітей, батьків і прабатьків.
4. Середній вік чоловіків і жінок.
5. Побудувати статево-вікову піраміду.
6. Узагальнити дані.

Завдання № 3

Таблиця № 3

Роки	Кількість шлюбів		
	В області	у тому числі	
		міські поселення	сільська місцевість
1990	10303	4300	6003
2000	8845	3400	5005
2005	7884	3343	4343
2010	7298	3670	3628
2014			
2020			

За даними таблиці № 3 визначити:

1. Показники динаміки і структури шлюбності в області.
2. Надати висновки щодо тенденції зміни кількості шлюбів у часі та структурні зрушення.

Завдання № 4

Таблиця № 4

Роки	Кількість шлюбів		
	В області	у тому числі	
		міські поселення	сільська місцевість
1995			
2000			
2005			
2010			
2019			
2020			

1. Заповнити таблицю, обравши дані будь-якої області України, скориставшись статистичними даними з сайту database.ukrcensus.gov.ua.

2. Визначити показники динаміки і структури шлюбності в області.

3. Зробити висновки щодо тенденції зміни кількості шлюбів у часі та структурні зрушення.

4. Підготувати інформаційну записку.

Завдання № 5

Таблиця № 5

Вік (років)	Зареєстрували шлюб	
	чоловіки	жінки
у цілому по області (рік)		
у тому числі:		
молодші 20 років		
20–24		
25–29		
30–34		
35–40		
40–49		
50–59		

Заповнити таблицю № 5 та визначити:

1. Середній, модальний і медійний вік вступу до шлюбу для чоловік і жінок.
2. Віковий лаг;
3. Коефіцієнти ранніх, пізніх і потенційно продуктивних шлюбів для чоловік і жінок. написати висновки.

Теми творчо-пошукових робіт у вигляді презентацій

Вимоги до презентацій: змістовність, інформативність, наочність; самостійність у виконанні роботи. Презентація містить 15–17 слайдів (звукове супроводження, ефекти анімації тощо), створюється за допомогою сучасного програмного забезпечення.

1. Використання вибіркового спостереження у соціальних дослідженнях (на прикладі).
2. Модель рівня життя в умовах нестабільності: кількісні та якісні характеристики.
3. Статистика доходів і витрат населення (на прикладі району, області, країни; порівняльний аналіз).
4. Статистичне оцінювання стану та ефективності соціального захисту населення (окремих груп населення).
5. Статистика споживання населенням матеріальних благ та послуг (на прикладі району, області, країни; порівняльний аналіз).
6. Кількісні та якісні характеристики житлових умов населення України.
7. Показники статистики здоров'я населення (на прикладі різних країн).

8. Система показників статистики освіти (на прикладі різних країн).
9. Система показників закладів культури і мистецтва (на прикладі різних країн).
10. Статистика закладів спорту і відпочинку (на прикладі різних країн).
11. Діяльність Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України.
12. Людський розвиток в Україні: прояви, ризики, напрями впливу.
13. Соціальні трансформації українського суспільства.
14. Соціально-демографічні процеси: циклічність та диференціація.
15. Соціально-демографічне моделювання та прогнозування.

Інформаційно-аналітична робота за науковими матеріалами

Ознайомитись та сформулювати власну думку щодо питань, які розглядаються у запропонованих монографіях, аналітичних звітах (за окремими розділами):

1. **Населення України. Демографічні тенденції в Україні у 2002–2019 рр.** : кол. моногр. / за ред. О. М. Гладуна ; НАН України, Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи. – Київ, 2020. – 174 с.

2. **Людський розвиток в Україні. Оцінка та прогноз рівня життя населення** : кол. моногр. / за ред. Е. М. Лібанової ; НАН України, Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи. – Київ, 2019. – 270 с.

3. Черенько Л. М. **Модель рівня життя в умовах соціально-економічної нестабільності** : монографія / Л. М. Черенько. – К. : Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2021. – 423 с.

Результат: виступ на семінарі (5–7 хвилин), розробка проблемних питань для обговорення (4–5 питань).

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Опорні конспекти лекцій; нормативні документи; ілюстративні матеріали.

Наявні навчально-методичні матеріали, у тому числі й на електронних носіях:

- робоча програма навчальної дисципліни;
- плани семінарських, індивідуальних занять;
- завдання для самостійної роботи;
- навчальні посібники;
- наукові праці автора;
- рекомендована література: базова та додаткова, нормативно-законодавча.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Формування нової академічної культури базується на академічній доброчесності. Міжнародний центр із академічної доброчесності (International Center for Academic Integrity) виокремлює 6 постулатів академічної доброчесності: чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність та відвага <https://americancouncils.org.ua/dobrochesnist-ta-kultura-ctrl-c-ctrl-v/>). Усі ці компоненти є базисом етичної та моральної поведінки як студентів, так і викладачів.

Ст. 42 Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 року № 2145-VIII

1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та / або наукових (творчих) досягнень.

3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Докладніше: https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-42.htm.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Питання до екзамену з навчальної дисципліни «Соціальна та демографічна статистика»

1. Методологічні засади соціальної статистики.
2. Предмет, об'єкти і завдання соціальної статистики.
3. Система показників соціальної статистики.
4. Джерела інформації про соціальне життя суспільства.
5. Види та вимірювання соціальних явищ.
6. Статистична оцінка структурних розривів у соціальних явищах.
7. Виявлення та оцінка взаємозв'язку між соціальними явищами.
8. Використання вибіркового спостереження у соціальних дослідженнях.
9. Суспільство як об'єкт соціальної статистики.
10. Статистика рівня життя населення.
11. Соціальна структура суспільства.
12. Використання методу статистичних групувань для дослідження соціальної структури суспільства.
13. Сім'я і домогосподарство як елементи соціальної структури.
14. Поняття і види соціальної мобільності.
15. Поняття категорії «Рівень життя населення» і завдання статистичного вивчення.
16. Обстеження умов життя домогосподарств як основна інформаційна база для вивчення рівня життя населення.
17. Соціальні стандарти та гарантії. Система статистичних показників рівня життя населення.
18. Статистична оцінка бідності.
19. Інтегральні показники рівня життя населення.
20. Статистика доходів і витрат населення. Види і склад доходів населення.
21. Витрати домашніх господарств, їх склад і структура.
22. Показники доходів населення, аналіз їх динаміки.
23. Статистичний аналіз диференціації населення за рівнем доходів.
24. Статистика соціального захисту населення.
25. Поняття та завдання соціального захисту населення.
26. Види соціального забезпечення і соціальної допомоги.
27. Показники статистики пенсійного забезпечення населення.

28. Показники статистики соціальної допомоги.
29. Статистичне оцінювання стану та ефективності соціального захисту населення.
30. Статистика споживання населенням матеріальних благ і послуг.
31. Поняття потреб і споживчих комплексів. Споживання населення на макрорівні. Нормативи споживання і споживчі бюджети.
32. Показники споживання матеріальних благ. Види послуг і показники їх споживання.
33. Аналіз динаміки рівня споживання матеріальних благ і послуг.
34. Статистичний аналіз впливу факторів на динаміку споживання.
35. Статистика охорони здоров'я та медичного обслуговування населення.
36. Поняття, склад та завдання статистики охорони здоров'я та медичного обслуговування.
37. Особливості статистичного вивчення ресурсної бази охорони здоров'я.
38. Показники статистики здоров'я населення.
39. Показники стану медичного обслуговування населення.
40. Статистика освіти. Поняття освіти та класифікація рівнів освіти.
41. Рівень освіти та грамотності населення. Система показників статистики освіти.
42. Статистика культури, мистецтва та відпочинку: соціально-економічне значення та завдання.
43. Система показників закладів культури і мистецтва: соціально-економічне значення та завдання.
44. Статистика засобів масової інформації: соціально-економічне значення та завдання.
45. Статистика закладів спорту та відпочинку: соціально-економічне значення та завдання.
46. Статистика безпеки та дотримання прав людини: соціально-економічне значення та завдання.
47. Основні поняття та джерела інформації про громадський порядок.
48. Система показників правової статистики: соціально-економічне значення та завдання.
49. Статистика навколишнього середовища: соціально-економічне значення та завдання.
50. Джерела інформації та система показників статистики навколишнього середовища.
51. Показники стану, використання та охорони водних ресурсів.

52. Показники стану та охорони атмосферного повітря.
  53. Показники стану, використання та охорони земельних ресурсів.
- Інтегральні показники якості навколишнього середовища.
54. Статистика громадської думки.
  55. Поняття громадської думки й соціальне значення її статистичного вивчення.
  56. Організація вибіркового спостереження громадської думки.
  57. Показники статистики громадської думки.
  58. Статистичні методи вивчення громадської думки.
  59. Методологічні засади демографічної статистики.
  60. Демографія як наука, об'єкт і предмет демографії.
  61. Зв'язок демографії з іншими науками.
  62. Цілі та завдання статистичного спостереження населення.
  63. Переписи населення: основні принципи проведення переписів населення.
  64. Поточний облік населення. Чисельність і структура населення.
- Абсолютна чисельність населення.
65. Статова структура населення. Вікова структура населення.
- Старіння населення.
66. Метод демографічних коефіцієнтів.
  67. Графічний метод аналізу структури населення.
  68. Методи побудови статево-вікових пірамід.
  69. Методи аналізу статево-вікових пірамід.
  70. Поняття демографічних коефіцієнтів. Стандартизація демографічних коефіцієнтів.
  71. Середнє населення.
  72. Коефіцієнти та ймовірності.
  73. Шлюбність та розлучуваність як демографічні категорії.
  74. Шлюбна та сімейна структура населення. Коефіцієнти шлюбності.
  75. Показники розлучуваності. Фактори розлучуваності.
  76. Народжуваність і плідність як демографічні категорії.
  77. Показники народжуваності. Індексний аналіз народжуваності.
- Фактори народжуваності.
78. Статистичне вивчення смертності. Демографічне поняття смертності.
  79. Показники рівня смертності. Індексний аналіз смертності.
  80. Надсмертність і її вимірювання. Смертність за причинами.
  81. Режим відтворення населення. Емпіричні показники відтворення населення. Теоретичні показники відтворення населення.

**«Соціальна та демографічна статистика»
для спеціальності 231 «Соціальна робота»**

---

82. Демографічний стан і демографічні таблиці.
83. Система показників демографічних таблиць смертності.
84. Система показників таблиць смертності. Демографічна сітка.
85. Методи побудови таблиць смертності. Метод Граунта. Прямий метод (метод Лапласа). Метод Бьока. Демографічний метод.
86. Необхідність побудови демографічних моделей.
87. Стаціонарне населення. Стабільне населення.
88. Цілі та завдання демографічного прогнозування.
89. Історія демографічних прогнозів. Класифікація демографічних прогнозів.
90. Методи демографічного прогнозування. Математичні методи. Метод компонент, або метод пересування вікових груп.

Приклад екзаменаційного білета

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Інститут державного управління
Кафедра соціальної роботи, управління і педагогіки

Навчальна дисципліна – **Соціальна та демографічна статистика**
ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 0

1. Предмет, об'єкти і завдання соціальної статистики (15 балів).
2. Статистичний аналіз впливу факторів на динаміку споживання (15 балів).
3. Показники статистики громадської думки (10 балів).

Затверджено на засіданні
кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки.
Протокол №__ від «__» _____ 2021 року.

Завідувач кафедри, професор
Екзаменатор: доцент

Палагнюк Ю. В.
Малиновська Н. Л.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Відповідно до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів під час вивчення навчальної дисципліни «Соціальна та демографічна статистика» застосовується така система оцінювання роботи студентів.

Денна форма (3 семестр)

	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Опитування та виступи на групових заняттях (передбачено 15 занять, не менше 6 відповідей за семестр)	6 відповідей x 5 балів = 30 балів	Протягом семестру
2	Тестові питання (15 питань)	15 питань x 1 б = 15 балів	Протягом семестру
	Практичні завдання (5 завдань)	5 завдань x 1 бал = 5 балів	Протягом семестру
3	Творчо-пошукова робота у вигляді презентації (пошук, підбір інформації, підготовка та представлення)	5 балів	Протягом семестру
	Інформаційно-аналітична робота за науковими матеріалами	1 виступ – 5 балів	Протягом семестру
4	Екзамен	У кожному білеті по 3 питання. Перше і друге – по 15 балів, третє – 10 = 40 балів	Заліково-екзаменаційна сесія
Всього		100 балів	екзамен

Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання за навчальною дисципліною «Соціальна та демографічна статистика»

Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід.

Оцінюватися може виконання студентами будь-яких навчальних завдань, під час роботи над якими студенти демонструють власне мислення: розгорнуті і стислі усні відповіді, письмові роботи, доповіді, реферати, виступи в дискусіях тощо.

При цьому враховується:

- розуміння студентами взаємозв'язків між соціальними умовами та соціальними подіями, уміння порівнювати, пояснювати, аналізувати та критично оцінювати факти;
- самостійність мислення;
- використання різних джерел знань, з розумінням їх особливостей (нормативно-законодавчі, дослідницькі, статистичні, довідникові тощо), умінням їх характеризувати і оцінювати;
- правильність і достатність добору фактів для розв'язування поставлених викладачем завдань;
- чіткість і завершеність викладу;
- грамотність.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Екзамен проводиться за запитаннями відповідно до тематики лекційних та семінарсько-практичних занять.

За результатами вивчення навчальної дисципліни в цілому за критеріями оцінки якості знань і навичок за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F) та за шкалою ЧНУ ім. Петра Могили (90–100, 82–89, 67–74, 60–66, 35–59, 1–34) виставляються у залікову книжку та в інші звітні документи така кількість набраних балів:

- від 90 до 100 балів – А «відмінно»;
- від 82 до 89 – В «добре»;
- від 75 до 81 – С «добре»;
- від 67 до 74 – D «задовільно»;
- від 60 до 66 – E «задовільно»;
- від 35 до 59 – FX «незадовільно» (з можливістю повторного складання заліку);
- від 1 до 34 – F «незадовільно» (не зараховано, з обов'язковим повторним вивченням навчального курсу).

Оцінка «відмінно» за національною шкалою (А – за шкалою ECTS) передбачає чітку, послідовну, логічну відповідь на поставлене питання. Студент володіє всіма необхідними категоріями, визначеннями та дефініціями з питань білета; розкриває питання про стан наукової розробки проблеми відносно кожної зі складових білета; чітко характеризує систему критеріїв аналізу зафіксованих у білеті питань, а також висловлює власну точку зору щодо зазначеного питання.

Оцінка «добре» за національною шкалою (B, C – за шкалою ECTS) передбачає повну відповідь відносно питань, зафіксованих у білеті. Студент володіє головними категоріями та визначеннями; може охарактеризувати сутнісні та змістовні параметри проблеми; відповідає на додаткові питання. Під час розкриття питань відсутня характеристика наукової розробки теми; не повною мірою розкриваються зв'язки між складовими підсистемами питання; власна думка відсутня або не обґрунтована.

Оцінка «задовільно» за національною шкалою (D, E – за шкалою ECTS) передбачає наявність поверхових теоретичних знань, володіння головними категоріями та присутність системних уявлень про сутність визначеної в питанні проблеми. Студент орієнтується в комплексі інформації з питань, зазначених у білеті. Відповіді на додаткові питання є неповними або поверховими.

Оцінка «незадовільно» за національною шкалою (FX, F – за шкалою ECTS) передбачає наявність поверхових уявлень щодо змісту та сутності питань, зазначених у білеті. Студент не може структурувати інформацію з питання, сформулювати системне визначення необхідних дефініцій, категорій та понять; не відповідає на додаткові питання.

Форми контролю – поточний, підсумковий семестровий контролю.

Поточний контроль ґрунтується на системі оцінки успішності студентів і проводиться на семінарських заняттях (опитування індивідуальні роботи, тестування), у формі письмових виконаних індивідуальних завдань і завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль проводиться наприкінці курсу у вигляді екзамену за загальною сумою отриманих у процесі поточного контролю балів. До екзамену допускаються студенти, що успішно виконали заходи поточного контролю. Екзамен проводиться в уснописьмовій формі та оцінюється в 40 балів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

---

1. Григор'єва С. В. Основи демографії : конспект лекцій / С. В. Григор'єва. – Харків : НТУ «ХП», 2010. – 77 с.
2. Драган О. І. Демографія : [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.030505 «Управління персоналом та економіка праці» денної форми навчання / О. І. Драган., Т. І. Тертична. – К. : НУХТ, 2014. – 132 с.
3. Житлові умови населення: чинники, сучасний стан і політика регулювання / Л. М. Черенько, С. В. Полякова, В. С. Шишкін, В. С. Заяць, Ю. Л. Когатько, О. А. Васильєв, А. Г. Реут, Ю. А. Клименко, Т. В. Новосільська ; Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М. В. Птухи. – Електронне видання. – Київ, 2020. – Об'єм даних 3,91 Мб.
4. Ковалевський Г. В. Практикум та тренінг зі статистики : навч. посіб. / Г. В. Ковалевський, Т. М. Колесник, Г. Б. Тихонова ; за ред. Г. В. Ковалевського; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2012. – 156 с.
5. Костецький Я. І. Соціальна статистика : навчальний посібник – Тернопіль : Економічна думка, 2011. – 303 с.
6. Лібанова Е. М. Бідність населення України: методологія, методика та практика аналізу / Е. М. Лібанова ; Нац. академія наук України, Ін-т демографії та соц. досліджень ім. М. В. Птухи. – Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2020. – 456 с.
7. Людський розвиток в Україні. Оцінка та прогноз рівня життя населення: кол. моногр. / за ред. Е. М. Лібанової ; НАН України, Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи. – Київ, 2019. – 270 с.
8. Людський розвиток в Україні: пріоритети розвитку сільських поселень у контексті децентралізації управління / за ред. Е. М. Лібанової; відп. за вип. О. В. Макарова, Т. А. Заяць ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. – Київ : Академперіодика, 2020. – 354 с.
9. Майданік І. П. Темпоральні характеристики зовнішньої трудової міграції в Україні / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. – К. 2020. – 255 с.
10. Махорін Г. Л. Основи демографії : курс лекцій / Г. Л. Махорін. – Житомир : Волинь, 2009. – 96 с.

11. Населення України. Демографічний вимір якості життя : кол. моногр. / за ред. О. М. Гладуна ; НАН України, Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи. – К., 2019. – 396 с.
12. Населення України. Демографічні тенденції в Україні у 2002–2019 рр. : кол. моногр. / за ред. О. М. Гладуна ; НАН України, Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи. – Київ, 2020. – 174 с.
13. Населення України. Імперативи демографічного старіння. – К. : ВД «АДЕФ_Україна», 2014. – 288 с.
14. Підгорний А. З. Соціально-демографічна статистика : підручник / За заг. ред. канд. екон. наук, професора А. З. Підгорного ; О. В. Самоєнкова, Ю. О. Ольвінська, Вітківська К. В. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2016. – 424 с.
15. Самоєнкова О. В. Соціальна статистика : навч. посіб. / О. В. Самоєнкова, Ю. О. Ольвінська. – Одеса : ОДЕУ, 2009. – 102 с.
16. Соціальна статистика : навч. посіб. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича ; [уклад. Ю. Г. Кілей]. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2011. – 238 с.
17. Черенько Л. М. Модель рівня життя в умовах соціально-економічної нестабільності : монографія / Л. М. Черенько. – К. : Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2021. – 423 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Державне інвестування в соціальний розвиток (інфраструктурний аспект) / В. М. Новіков, О. В. Макарова, М. В. Откидач / тех. ред. І. В. Герасименко ; Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М. В. Птухи. – Електронне видання. – Київ, 2020. – Об'єм даних 1,18 МБ.
2. Заклади культури, мистецтва, фізкультури та спорту України у 2015 році. Статистичний бюлетень. – К. : Державна служба статистики України, 2016. – 106 с.
3. Комплексний демографічний прогноз України на період до 2050 р. (колектив авторів) / за ред. чл.-кор. НАНУ, д-р екон. наук, проф. Е. М. Лібанової. – К. : Український центр соціальних реформ, 2006. – 138 с.
4. Методика комплексної оцінки бідності. Затверджена Наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів Украї-

- ни, Державної служби статистики України, Національної академії наук України 08.10.2012 року № 629. – 13 с.
5. Методика формування вибірових сукупностей для проведення у 2014–2018 роках вибірових обстежень населення (домогосподарств): умов життя домогосподарств, економічної активності населення та сільськогосподарської діяльності населення в сільській місцевості. – К. : Держана служба статистики України, 2013. – 204 с.
  6. Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження «Обстеження умов життя домогосподарств». – К. : Державний комітет статистики України, 2011. – 41 с.
  7. Соціальний захист населення України. Статистичний збірник. – К. : Державна служба статистики України, 2016. – 113 с.
  8. Соціально-демографічні характеристики домогосподарств України у 2016 році. Статистичний збірник. – К. : Державна служба статистики України, 2016. – 87 с.
  9. Столяров, Г. С. Соціальна статистика : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / Г. С. Столяров, М. Ю. Огай ; Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2003. – 195 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Державна служба статистики України
офіційний сайт: <http://www.ukrstat.gov.ua>

1. Методологія та класифікатори.
  - 1.1. Статистична методологія.
  - 1.2. Глосарій термінів.
  - 1.3. Статистичний словник.

ДОХОДИ ТА УМОВИ ЖИТТЯ:

Методологічні положення та методики розрахунків показників

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Методологічні положення з формування вибірових сукупностей респондентів у рамках системи проведення вибірових обстежень населення з урахуванням вибірового обстеження «Статистика доходів і умов життя в Європейському Союзі (EU-SILC)», затверджені наказом Держстату від 14.01.2021 № 17
Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження «Обстеження умов життя домогосподарств», затверджені наказом Держкомстату від 23.12.2011 № 373 із змінами, затвердженими наказами Держстату від 22.08.2014 № 244, від 28.12.2018 № 293 та від 21.05.2019 № 168; зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 29.04.2020 № 133, та від 10.08.2020 № 243
Методика розрахунків показників доходів та ресурсів домогосподарств, затверджена наказом Держстату від 28.11.2014 № 372 зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 23.12.2019 № 433
Методика формування вибірових сукупностей для проведення у 2019-2023 роках вибірових обстежень населення (домогосподарств): умов життя домогосподарств, робочої сили та сільськогосподарської діяльності населення у сільській місцевості, затверджена наказом Держстату від 01.03.2018 № 39 зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 29.12.2018 № 296
Методологічні положення щодо формування вибірових сукупностей для проведення органами державної статистики України вибірових обстежень населення (домогосподарств), затверджені наказом Держстату від 26.02.2018 № 32 із змінами, затвердженими наказом Держстату від 28.12.2018 № 293
Методологічні положення з підготовки стандартних звітів щодо якості результатів державних вибірових обстежень населення (домогосподарств), затверджені наказом Держкомстату від 05.06.2008 № 178, у редакції, затвердженій наказом Держстату від 11.07.2016 № 107, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 28.12.2018 № 291

**«Соціальна та демографічна статистика»
для спеціальності 231 «Соціальна робота»**

Методика обробки результатів державного вибіркового обстеження умов життя домогосподарств, затверджена наказом Держкомстату від 31.10.2011 № 278 із змінами, затвердженими наказом Держстату України від 22.08.2014 № 246 із змінами, затвердженими наказом Держстату від 28.12.2018 № 293
Методика оцінювання показників бідності на основі вдосконаленого плану вибірки обстеження умов життя домогосподарств і методів моделювання, затверджена наказом Держкомстату від 23.12.2011 № 375 із змінами, затвердженими наказом Держстату від 28.12.2018 № 293
Методика побудови статистико-математичної моделі для підвищення надійності оцінок показників бідності на регіональному рівні, затверджена наказом Держкомстату від 23.12.2011 № 390 із змінами, затвердженими наказом Держстату від 28.12.2018 № 293
Методологічні положення для оцінки показників бідності на регіональному рівні із застосуванням методів статистико-математичного моделювання, затверджені наказом Держкомстату від 01.10.2010 № 408 із змінами, затвердженими наказом Держстату від 28.12.2018 № 293
Методика розрахунку системи статистичних ваг для поширення результатів державного вибіркового обстеження умов життя домогосподарств на генеральну сукупність, затверджена наказом Держкомстату від 14.11.2006 № 521 із змінами, затвердженими наказом Держстату від 28.12.2018 № 293
Методика розрахунку показників соціальних виключень та стану бідності за умовами життя, затверджена наказом Держстату від 29.12.2017 № 340
Методика проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення, затверджена наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Національної академії наук України від 01 вересня 2017 року № 1396/1272/730/2433/528
Методика комплексної оцінки бідності, затверджена наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Національної академії наук України від 18 травня 2017 року № 827/403/507/113/232
Методика коригування показників життєвого рівня домогосподарств з метою врахування доходів і витрат найбільш забезпеченого населення, затверджена наказом Держстату від 01.02.2017 № 30
Методологічні положення щодо коригування показників життєвого рівня домогосподарств з метою врахування доходів і витрат найбільш забезпеченого населення, затверджені наказом Держкомстату від 31.12.2014 № 415
Методичні рекомендації щодо проведення обстеження з питань доходу та споживчих можливостей населення в рамках обстеження умов життя домашніх господарств, затверджені наказом Держстату від 15.01.2013 № 10
Методика розрахунку характеристик надійності оцінювання показників за результатами вибіркового обстеження умов життя домогосподарств,

Н. Л. Малиновська

затверджена наказом Держстату від 20.08.2012 № 356
Методичні рекомендації щодо оптимізації плану вибірки обстеження умов життя домогосподарств з метою підвищення надійності оцінки показників бідності на регіональному рівні, затверджені наказом Держкомстату від 08.04.2010 № 153
Методологічні положення стандартного модульного опитування населення щодо ефективності програм соціальної допомоги, затверджені наказом Держкомстату від 30.12.2009 № 510

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА МЕТОДИКИ РОЗРАХУНКІВ ПОКАЗНИКІВ

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua>

КУЛЬТУРА	Методологічні положення зі статистики культури, затверджені наказом Держкомстату від 23.12.2011 № 371
НАСЕЛЕНІ ПУНКТИ ТА ЖИТЛО	Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо оплати населенням житлово-комунальних послуг, затверджені наказом Держстату від 15.11.2019 № 370, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 11.01.2021 № 10
	Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо наявності та руху житлового фонду, затверджені наказом Держстату від 25.02.2019 № 92, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 11.01.2021 № 11
НАСЕЛЕННЯ ТА МІГРАЦІЯ	Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо основних показників, що характеризують демографічні процеси, затверджені наказом Держстату від 31.12.2019 № 458
	Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо чисельності та складу населення, затверджені наказом Держстату від 31.12.2019 № 457
	Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо міграційного руху населення, затверджені наказом Держстату від 31.12.2019 № 456
	Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо природного руху населення (народження, смерті, шлюби, розірвання шлюбів), затверджені наказом Держстату від 31.12.2019 № 455
	Методологічні положення з перерахунку статеві-вікового складу населення за міжпереписний період, затверджені наказом Держстату від 29.12.2017 № 352
	Методика перерахунку на початок року остаточних підсумків Всеукраїнського перепису населення, затверджена наказом Держстату від 29.12.2017 № 351
	Методика проведення розрахунків (оцінок) чисельності населення, затверджена наказом Держстату від 25.12.2014 № 402
	Методика побудови загальних таблиць народжуваності для жінок України та регіонів за типом поселення, затверджена наказом Держкомстату від 26.04.2011 № 103 із змінами, затвердженими наказом Держстату від 18.02.2013 № 52
	Методологічні положення зі статистичного аналізу природного руху населення, затверджені наказом Держстату від

	08.02.2013 № 39 Методика побудови таблиць смертності та середньої очікуваної тривалості життя для населення України та регіонів за статтю та типом поселення, затверджена наказом Держкомстату від 26.04.2011 № 103 Методика оцінки (розрахунку) загальної чисельності наявного населення по сільських населених пунктах, затверджена наказом Держкомстату від 06.05.2011 № 111 Методологічні положення щодо статистичного аналізу чисельності та складу населення, затверджені наказом Держкомстату від 13.12.2006 № 602 Методика коригування розподілу населення за статтю та віком за 1989–2001 роки на базі даних Всеукраїнського перепису населення 2001 року, затверджена наказом Держкомстату від 09.03.2005 № 70
ОСВІТА	Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження «Виконання державного замовлення» затверджені наказом Держстату від 30.12.2020 № 380 Методологічних положень з організації державного статистичного спостереження щодо мережі та діяльності закладів освіти, затверджені наказом Держстату від 28.02.2020 № 90 Методологічні положення щодо складання допоміжних (сателітних) рахунків освіти в Україні, затверджені наказом Держкомстату від 15.02.2010 № 57
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	Методологічні положення державного статистичного спостереження щодо травматизму на виробництві, затверджені наказом Держстату від 16.06.2020 № 176 Методологічні положення зі статистики охорони здоров'я та безпеки на роботі, затверджені наказом Держстату від 29.09.2014 №272 зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 05.02.2019 № 45 Методологічні рекомендації щодо складання Національних рахунків охорони здоров'я (НРОЗ) в Україні, затверджені наказом Держкомстату від 10.05.2007 № 137

РИНОК ПРАЦІ:**Методологічні положення та методики розрахунків показників**Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Методологічні положення державного статистичного спостереження «Стан виплати заробітної плати», затверджені наказом Держстату від 30.12.2020 № 374
Методика розрахунку надійності оцінювання показників за результатами обстеження робочої сили, затверджена наказом Держстату від 16.12.2020 № 354
Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження «Рівень заробітної плати працівників за статтю, віком, освітою та професійними групами», затверджені наказом Держстату від 08.09.2020 № 269
Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження «Умови праці на підприємствах», затверджені наказом Держстату від 20.09.2019 № 316
Методологічні положення обстеження робочої сили, затверджені наказом Держстату від 06.07.2018 № 128, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 29.04.2020 № 131
Методологічні положення щодо класифікації та аналізу робочої сили й окремих форм трудової діяльності, затверджені наказом Держстату від 27.01.2017 № 22, із змінами, затвердженими наказом Держстату від 28.12.2018 № 292
Методика розрахунку системи статистичних ваг для поширення результатів вибіркового обстеження населення (домогосподарств) з питань економічної активності (обстеження робочої сили) на генеральну сукупність, затверджена наказом Держстату від 29.12.2017 № 339
Методологічні положення щодо розрахунку індексу вартості робочої сили, затверджені наказом Держстату від 27.10.2017 № 274
Методологічні положення державного статистичного спостереження «Обстеження підприємств із питань статистики праці», затверджені наказом Держстату від 18.08.2014 № 241 зі змінами, затвердженими наказами Держстату від 21.07.2015 № 173, від 18.07.2016 № 117, та від 18.02.2019 № 80, від 28.02.2020 № 93
Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження «Стан виплати заробітної плати», затверджені наказом Держкомстату від 20.10.2011 № 264 зі змінами, затвердженими наказом Держкомстату від 23.12.2011 № 394, наказами Держстату від 17.03.2016 № 40 та від 19.02.2019 № 86
Методологічні положення з організації та проведення вибіркового обстеження підприємств щодо рівня заробітної плати працівників за статтю, віком, освітою та професійними групами, затверджені наказом Держстату від 29.12.2012 № 553 із змінами, затвердженими наказом Держстату від 25.08.2016 № 153
Методика формування сукупності для проведення обстеження підприємств із питань статистики праці, затверджена наказом Держстату від 26.01.2016 № 14
Методологічні положення державного статистичного спостереження «Кількісний та якісний склад державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування», затверджені наказом Держстату від 12.11.2014 № 335 із змінами,

затвердженими наказом Держстату від 13.01.2016 № 4
Методологічні положення з організації та проведення обстеження витрат підприємств на утримання робочої сили, затверджені наказом Держстату від 03.02.2014 № 22 зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 15.02.2019 № 76
Методологічні положення щодо визначення неформальної зайнятості населення, затверджені наказом Держстату від 23.01.2013 № 16
Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження «Кількісний та якісний склад і професійна підготовка працівників на виробництві», затверджені наказом Держстату від 25.12.2013 № 416
Методика розрахунку індексів реальної заробітної плати, затверджена наказом Держстату від 11.09.2012 № 378 та зареєстрована в Мін'юсті 21.11.2012 за № 1950/22262
Методика оцінювання показників за результатами поточних обстежень підприємств із питань статистики праці, затверджена наказом Держкомстату від 16.03.2011 № 64
Методика розрахунку характеристик надійності оцінювання показників поточних обстежень підприємств із питань статистики праці, затверджена наказом Держкомстату від 20.12.2011 № 356
Методика розрахунку характеристик надійності оцінювання показників за результатами вибіркового обстеження населення (домогосподарств) з питань економічної активності, затверджена наказом Держкомстату від 29.12.2006 № 639
Інструкція зі статистики кількості працівників, затверджена наказом Держкомстату від 28.09.2005 № 286 та зареєстрована в Мін'юсті 30.11.2005 за № 1442/11722 із змінами, затвердженими наказом Держкомстату від 05.10.2006 № 466
Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена наказом Держкомстату від 13.01.2004 № 5 та зареєстрована в Мін'юсті 27.01.2004 за № 114/8713

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ:
Методологічні положення та методики розрахунків показників
Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо надання населенню субсидій, затверджених наказом Держстату від 30 серпня 2017 року № 237, із змінами, затвердженими наказом Держстату від 10.01.2019 № 13 (втратили чинність, наказ Держстату від 06.08.2020 № 239)
Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо надання населенню субсидій, затверджені наказом Держстату від 30.08.2017 № 237 (втратили чинність, наказ Держстату від 06.08.2020 № 239)
Методика вимірювання регіонального людського розвитку, затверджена Рішенням Президії НАН України та колегії Держстату України від 13.06.2012 № 123-м
Методологічні положення щодо складання допоміжних (сателітних) рахунків соціального захисту в Україні, затверджені наказом Держкомстату від 15.02.2010 № 56

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Навчальне видання

***Наталя Леонідівна
МАЛИНОВСЬКА***

**«СОЦІАЛЬНА ТА ДЕМОГРАФІЧНА СТАТИСТИКА»
для спеціальності 231 «Соціальна робота»**

Методичні вказівки

Випуск 376

Редактор *А. Бурмус.*

Технічний редактор *О. Петроченко.* Комп'ютерна верстка *Н. Кардаш.*
Друк *С. Волинець.* Фальцювально-палітурні роботи *О. Мішалкіна.*

Підп. до друку 11.01.2022.

Формат 60x84^{1/16}. Папір офсет.

Гарнітура «Times New Roman». Друк ризограф.

Ум. друк. арк. 1,62. Обл.-вид. арк. 0,67.

Тираж 5 пр. Зам. № 6397.

Видавець і виготовлювач: ЧНУ ім. Петра Могили.

54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.

Тел.: 8 (0512) 50-03-32, 8 (0512) 76-55-81, e-mail: rector@chmnu.edu.ua.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6124 від 05.04.2018